

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1414/2020
18.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2979/19 од 18.09.2019. године, у седници одржаној 18.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2979/19 од 18.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 386/18 од 13.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде у периоду од 01.10.2012. године до 28.02.2016. године плати укупно 2.118.085,43 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ ближе одређен у том ставу изреке. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име будуће ренте исплаћује 5.741,00 динара месечно почев од 13.12.2018. године све док за то постоје законски услови и то сваког 01. до 05. у месецу за претходни месец, на руке тужиоцу, с тим што је заостале рате тужена дужна исплатити одједном, са законском затезном каматом од дана доспелости сваке месечне рате до исплате, а убудуће како редовно доспевају, у року од 15 дана од пријема писменог отправака пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име будуће ренте плати преко досуђеног износа од 5.741,00 динара, а до трженог износа од 39.680,35 динара месечно, почев од 13.12.2018. године све док за то постоје законски услови и то сваког 01. до 05. у месецу за претходни месец, на руке тужиоцу, с тим што је заостале рате тужена дужна исплатити одједном, као и за период од 01.03.2016. године до 13.12.2018. године износе од 39.680,35 динара месечно све са законском затезном каматом почев од дана доспелости сваке месечне ренте, па до исплате, а убудуће како редовно доспевају.

Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезана тужена да тужиоцу на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности по основу погоршања здравственог стања плати тужиоцу 60.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.12.2018. године до исплате у року од 15 дана од пријема писменог отправака пресуде. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности по основу погоршања здравственог стања плати преко досуђеног износа од 60.000,00 динара а до траженог износа од 400.000,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати трошкове парничног поступка од 328.299,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужиоца за износ законске затезне камате досуђене на трошкове поступка за период од дана доношења одлуке па до дана извршности одлуке.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2979/19 од 18.09.2019. године ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 386/18 од 13.12.2018. године, у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке и у том делу жалбе тужиоца и тужене су одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 386/18 од 13.12.2018. године у ставу другом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име будуће ренте исплаћује 5.741,00 динара месечно почев од 13.12.2018. године, све док за то постоје законски услови, сваког 01-ог до 05-ог у месецу за претходни месец, на руке тужиоцу, с тим што би заостале рате тужена била дужна исплатити одједном, са законском затезном каматом почев од дана доспелости сваке месечне рате па до исплате, а убудуће како редовно доспевају. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом и седмом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 386/18 од 13.12.2018. године, тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом четвртим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11 ... 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као војник на редовном одслужењу војног рока учествовао у борбеним дејствима против непријатељских формација за време НАТО агресије у периоду од 24.03.1999. године до 25.06.1999. године, када је био изложен великим физичким напорима и психичким стресовима. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 487/09 од 15.07.2009.

године тужиоцу је признато право на накнаду штете због претрпљених душевних болова на име умањења животне активности од 400.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.07.2009. године, а штета је наплаћена током 2011. године. У међувремену је код тужиоца дошло до погоршања здравственог стања услед чега је тужилац потпуно изгубио радну способност и повећан је степен умањења животне активности, јер је према налазу вештака тужилац оболео од параноидне психозе (... ..), трајне душевне болести. На претходно утврђену психозу (... ..) сада је утврђена параноидна психоза као трајна душевна болест због које је дошло до умањења животне активности за још 15%, тако да је сада укупно умањење животне активности 40%, која је у вези учешћа тужиоца у рату 1999. године. Болест која је означена шифром је параноидна шизофренија која спада у групу ендогених психоза која су примарно условљене уређеним генетским факторима. Учешће тужиоца на ратишту је било „окидач“ за испољавање ендogene психозе (параноидне шизофреније) услед које је тужилац изгубио радну способност, с тим што је удео штетног догађаја 20%, а допринос ендогених фактора 80%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужиоцу досудили 60.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повећања процента умањења животне активности, а одбили тужбени захтев за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде.

Правилно је другостепени суд преиначио првостепену пресуду када је одбио тужбени захтев за накнаду штете у виду новчане ренте.

По оцени Врховног касационог суда, тужилац је услед штетног догађаја – учествовања на ратишту 1999. године психички оболео, протеклом времена болест се погоршала и постављена је дијагноза параноидна шизофренија. Нижестепени судови, ценећи налаз и мишљење судског вештака, утврдили су да је удео штетног догађаја 20% за настанак и развој болести, те је правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима у вези са чланом 232. ЗПП одмерена висина штете од 300.000,00 динара, умањена за 80%, те је тужиоцу досуђено 60.000,00 динара. Такође је правилном применом члана 195. Закона о облигационим односима одбијен тужбени захтев за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде имајући у виду да тужилац никада није био у радном односу и није остваривао зараду, те да у том случају нема право на накнаду материјалне штете за изгубљену зараду, као и будућу штету због изгубљене зараде – ренту. Правилно је правно становиште другостепеног суда да се накнада материјалне штете због изгубљене добити састоји из два дела и то изгубљене зараде до момента доношења судске пресуде коју оштећени није остваривао услед оболевања, као и будуће штете – ренте која представља зараду коју би тужилац остваривао да није оболео. Имајући у виду да тужилац није био у радном односу и није остваривао зараду, у том случају нема право на накнаду материјалне штете за изгубљену зараду, као и будућу штету у виду ренте по основу изгубљене зараде. Током поступка тужилац није доставио потврду о стеченом образовању на основу које би било утврђено да је по занимању ..., нити је доставио доказ да је радио у периоду од 2002. до 2004. године, као ни потврду надлежног органа о незапослености, што је дужност странке на основу члана 228. ЗПП, тако да није било могуће да се утврде одлучне чињенице од значаја за правни основ материјалне штете, што је суд применом правила о терету доказивања закључио на основу члана 231. ЗПП.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић